

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОТИНАБРЯКОВОЇ АКТИВНОСТІ КОМБІНОВАНОГО РОСЛИННОГО ЗАСОБУ ІЗ ПРОТИАЛЕРГІЧНОЮ ДІЄЮ

Чернявські Е.С.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Алергічні набряки розвиваються за умов попередньої сенсibiliзації у відповідь на повторне потрапляння алергену. Виявляються алергічні набряки з гіперергічним запаленням у вигляді кропивниці, алергічного висипу, значною набряклістю та (або) пастозністю. Основну роль у патогенезі алергічних набряків надають утворенню імунних комплексів, які призводять до руйнування (пошкодження) клітин, утворення біологічно активних речовин і як результат збільшення проникності кровоносних судин.

Сучасні антигістамінні засоби, впливають на рівень гістаміну, але не чинять капіляропротекторної та відповідно цитопротекторної дії, що є важливим у лікуванні різних алергічних. Також, слід зазначити, що пацієнтам із алергічним анамнезом не призначають антигістамінні ліки, як превентивний засіб, навіть у сезони із підвищеною алергогенністю (наприклад цвітіння амброзії).

Також, слід зазначити, що препарати, механізм дії яких полягає у блокуванні H₁-рецепторів гістаміну першого покоління - це класичні блокатори із низькою селективністю до H₁-рецепторів гістаміну, що і обумовлює виражений седативний ефект (наприклад, димедрол, супрастин, тавегіл). Більш селективними є препарати другого покоління, антагоністів периферичних H₁ гістамінових рецепторів, це такі лікарські препарати як лоратадин, астемізол, цетиризин, вони широко використовуються для лікування алергічних захворювань. Однак, слід зазначити, що H₁-блокатори мають цілу низку небажаних ефектів, наприклад першого покоління – седативний ефект; другого покоління небажано застосовувати при захворюваннях печінки і / або нирок що, безумовно, обмежує їх застосування.

На сьогоднішній день, не зареєстровано антигістамінного засобу, який би не мав протипоказань та побічної дії. Важливим є факт, повної відсутності оригінального антиалергічного препарату, всі зареєстровані антигістамінні ліки 1 та 2 покоління, це виключно генеричні форми українського виробництва, або оригінальні закордонні лікарські препарати. Це обумовлює актуальність пошуку, розробки та вивчення оригінального вітчизняного фітопрепарату із антиалергічною дією. Додатковим аспектом необхідності такої розробки є те, що для фітозасобів, із помірною антиалергічною дією, превентивне призначення може бути клінічно обґрунтованим.

Вченими НФаУ, було розроблено новий комбінований рослинний засіб із протиалергічною дією, під умовною назвою «Десенфіт», який містить

стандартизовані екстракти *Bidens tripartite*, *Calendula officinalis*, *Grategus sanguinea*.

Метою дослідження було вивчення протинабрякову дії засобу Десенфіт, на моделі зимозанового набряку у щурів.

Зимозановий набряк було відтворено за стандартною методикою. Протинабрякову активність фітозасобу Десенфіт та препаратів порівняння оцінювали за спроможністю знижувати набряк відносно групи контрольної патології. У якості референс препаратів були обрані кверцетин, як засіб із доведеною дією за умов зимозанового набряку та левоцетиризин (антигістамінний препарат останнього покоління).

За результатами проведеного дослідження, встановлено, що Десенфіт виявляє потужну протинабрякову дію, яка особливо виражена у % у перші дві години зимозанового набряку.

Механізм протинабрякової дії реалізується ймовірно за рахунок капіляропротекторної дії біологічно активних речовин, що входять до стандартизованих екстрактів *Bidens tripartite*, *Calendula officinalis*, *Grategus sanguinea*.

Як відомо екстракт глоду містить понад 150 речовин - каротиноїди, дубильні речовини, жирні олії, пектини, монотерпеноїд, тритерпенові і флавоноїдної глікозиди, ситостерин, холін, цукри, вітаміни, стероїди, сесквітерпеноїди, лігнани, гідроксіціннамичну кислоту, органічні кислоти, флаванокумарини кратегусини А і В. З поліфенолів визначені епікатехін, проціанідини В2, В5, С1, гіперозид, ізокверцетин і хлорогенова кислота.

Кілька ключових досліджень показали, що механізм реалізації капіляропротекторного, та як наслідок протинабрякового ефекту біофлавоноїдів екстракту глоду, реалізується за рахунок антиоксидантної дії. Рутин, ізокверцетин та хлорогенова кислота відновлює дію ендогенної антиоксидантної системи за рахунок збільшення вмісту відновленого глутатіону та запобіганню індукованому H₂O₂ апоптозу через регулювання активних форм кисню.

За протинабряковою дією Десенфіт достовірно перевищує дію кверцетину ($p < 0,05$) та левоцетиризину ($p < 0,01$).

Висновки. Новий комбінований рослинний засіб із протиалергічною дією, під умовною назвою Десенфіт, який містить стандартизовані екстракти *Bidens tripartite*, *Calendula officinalis*, *Grategus sanguinea* має виражену протинабрякову дію на тлі зимозанового набряку у щурів. Антиексудативна активність засобу Десенфіт вірогідно перевищує ефективність кверцетину та левоцетиризину.